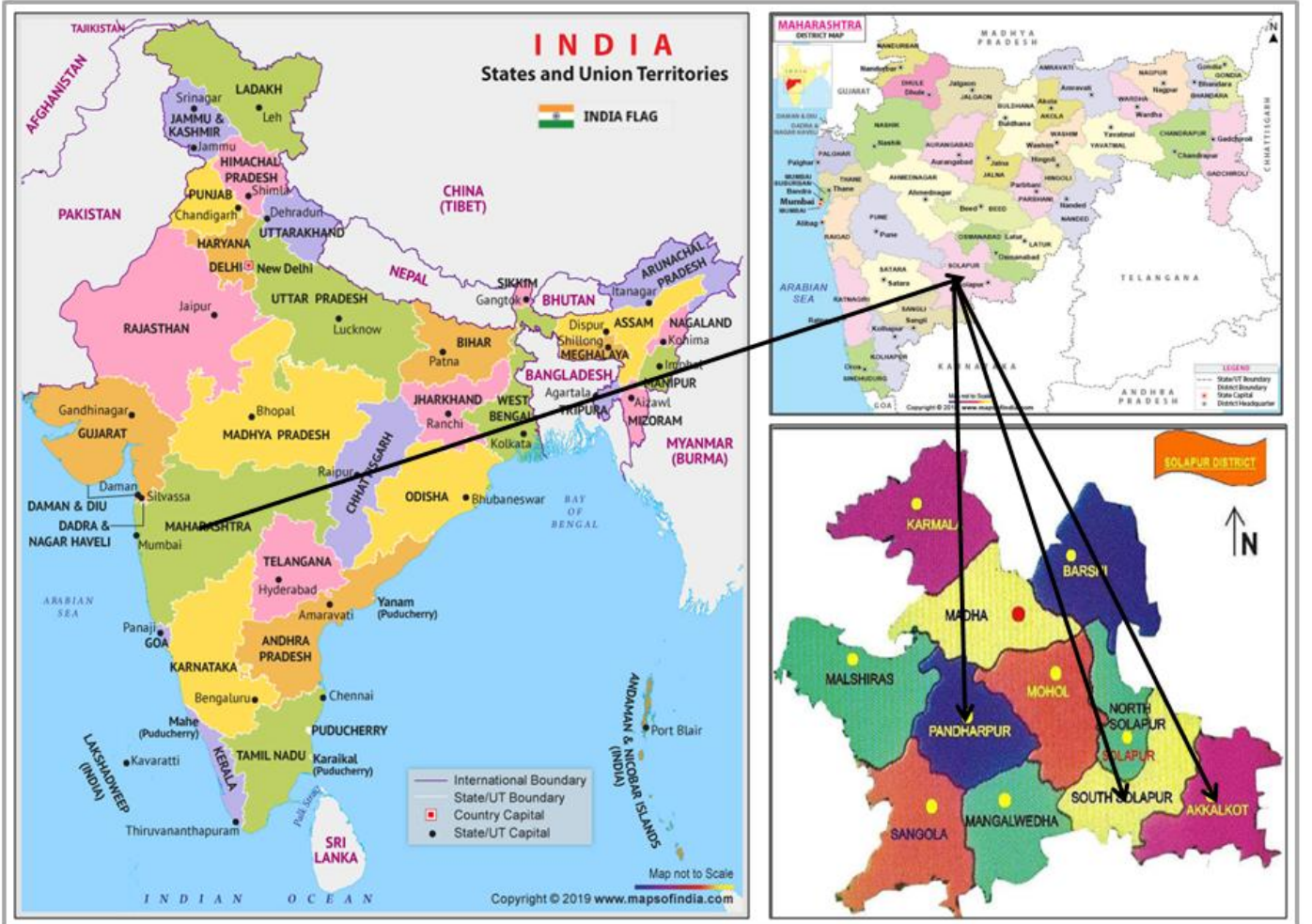

1. कार्यकारी सारांश

परिचय

- ❖ सोलापूर जिल्ह्यातील दक्षिण सोलापूर, अक्कलकोट, पंढरपूर, तालुक्यात असलेल्या ०३ रेंती घाटांसाठी पर्यावरण मंजूरी मागितली आहे.
- ❖ महाराष्ट्र शासनाच्या पत्र क्रमांक: संकिरण- 2019/P.K.01/Ta.K.3 दिनांक 3 डिसेंबर 2019 नुसार, 5 हेक्टरपेक्षा कमी खाणींसाठी जनसुनावणी घेणे आवश्यक आहे.
- ❖ इक्विनॉक्स एंवीरोन्मेन्ट इंडिया प्रायव्हेट लिमिटेड. यांना सोलापूर येथील वाळूच्या ठिकाणांसाठी पर्यावरणविषयक मंजूरी मिळविण्यासाठी जिल्हाधिकारी कार्यालय, सोलापूर यांच्याकडून WO सोबत काम देण्यात आले. Kra.M.Sha/Karya.2/Gou.Kha/RR-2266/2020 दिनांक 23/10/2020
- ❖ वाळूच्या ठिकाणांसाठी खाणकाम योजनांना डीजीएम, नागपूर यांनी मान्यता दिली आहे.
- ❖ फॉर्म-1M, PFR, EMP, RA, DSR मधील अर्ज, वाळूच्या ठिकाणांसाठी मंजूर खाण योजनांसह पर्यावरणीय मंजूरीसाठी सार्वजनिक सुनावणीच्या कार्यवाहीसह सादर केले जातील.

2. स्थान नकाशा

3. वाळूच्या ठिकाणांची यादी

Sand Ghat selected for 7 Sand ghat spot Auction 2021 Solapur district										
Sr. No.	Name of Sand Ghat	Name of Taluka	Name of River	Adjacent Land Gat No.	Total area in Hectare	Sand ghat Measurement in meter			Mineable Sand in brass	Upset Price Rs.
						Length	Width	Depth		
1	Bhandarkavathe	South Solapur	Bhima	829, 791 to 797	4.20	1400	30	1	14841	61144920
2	Chale	Pandharpur	Bhima	399, 401/1, 401/1/2/1, 401/2/2, 402,410, 413, 414/2B, 414/1	4.50	900	50	1	15901	64964160
3	Khanapur	Akkalkot	Bhima	225 to 234, 235 to 240, 243, 259	4.50	750	60	1	15901	111307000
Total					13.20				46643	449883400

4. खाण पद्धती

1. खाणकामाची पद्धत: ड्रिलिंग आणि ब्लास्टिंगशिवाय ओपनकास्ट मॅन्युअल पद्धत. कुदळ, घमेला यासारख्या हाताच्यासाधनांसह केवळ अंगमेहनतीचा वापर केला जाईल. कोरड्या नदीपात्रातूनच वाळूचे उत्खनन केले जाते.

रेती घाटातील रेतीचा अंदाज घेण्यासाठी पुढील प्रक्रिया अवलंबली जाते.

- ❖ रेती घाटाचे सीमांकन आणि बेंचमार्किंग 10m x 10m अंतराप्रमाणे केले जाते.
- ❖ प्रत्येक ग्रीडमधील वाळूची खोली शोधण्यासाठी ऑजर ड्रिलरचा वापर केला जातो.
- ❖ 10mx10m ग्रिड पॅटर्नचा वापर करून रेती घाटात छिद्र तयार करण्यासाठी Auger driller चा वापर केला जातो.
- ❖ मापन टेप वापरून छिद्रांची खोली मोजली जाते.

2. सर्व रीडिंग घेतल्यानंतर नदीच्या रेती घाटाची सरासरी खोली मीटरमध्ये मोजली जाते.

3. यंत्रसामग्री / उपकरणे आवश्यक: हुकुम, घमेला, ट्रॉलीसह ट्रॅक्टर.

4. वाहतूक: ट्रॅक्टर ट्रॉलीद्वारे वाळूच्या ठिकाणाहून स्टॉकयार्ड आणि ग्राहकांपर्यंत.

5. पुनर्वसन: खनन केलेले क्षेत्र पावसाळ्यानंतर आपोआप भरले जाईल. वृक्षारोपण नदीकाठी आणि वाहतूक रस्त्यालगत करण्यात येणार आहे.

5. पर्यावरण व्यवस्थापन योजना

1. वायू प्रदूषण नियंत्रण उपाय

- ❖ वाळू वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या कचऱ्या रस्त्यावर वेळोवेळी पाणी शिंपडले जाते
- ❖ ट्रॅक्टर ट्रॉली, ट्रक ताडपत्रीने झाकून वाळूची वाहतूक.
- ❖ वाहतूक दरम्यान रेतीची गळती योग्य अंतर सील करून रोखली जाईल.
- ❖ वृक्षारोपण नदीकाठी आणि वाळूच्या ठिकाणांजवळील मोकळ्या जागेवर केले जाईल.

2. आवाज नियंत्रण उपाय

- ❖ खाणकाम आणि वाळू वाहतूक फक्त दिवसाच केली जाईल.
- ❖ वाळू वाहतुकीमुळे फक्त आवाज अपेक्षित आहे, आवाज कमी करण्यासाठी वाळू वाहतूक करणाऱ्या वाहनांची वेळोवेळी देखभाल केली जाईल.
- ❖ वाळू वाहतूक करणाऱ्या वाहनांचा वेग नियंत्रित केला जाईल.

3. जल प्रदूषण नियंत्रण उपाय

- ❖ कोरड्या नदीपात्रातच वाळू उत्खनन केले जाईल.
- ❖ खाणीतील खड्ड्याची खोली नदीच्या पाण्याच्या पातळीच्या वर ठेवली जाईल.
- ❖ नदीचे प्रवाह सक्रिय वाहिन्यांमध्ये वळवले जाणार नाहीत.
- ❖ नदीचे प्रवाह सक्रिय वाहिन्यांमध्ये वळवले जाणार नाहीत.

- ❖ खाणकामातून कोणतेही सांडपाणी निर्माण होणार नाही.
- ❖ कामगारांसाठी मोबाईल टॉयलेटची व्यवस्था.
- ❖ पावसाळ्यात खाणकाम टाळले जाईल आणि पुरामुळे वाळूचा साठा पुन्हा भरू शकेल.

4. जमीन पर्यावरण

- ❖ वाळू उत्खननामुळे कोरड्या नदीपात्रात तात्पुरते खड्डे निर्माण होतील, जे पावसाळ्यात पुन्हा भरले जातील.
- ❖ पॉलिथिनच्या पिशव्या, ज्यूटच्या पिशव्या इत्यादी टाकाऊ पदार्थ नदीपात्रात राहू/सांडू दिले जाणार नाहीत.
- ❖ खाणकाम अनुमत उत्खनन क्षमतेपेक्षा जास्त होणार नाही.
- ❖ वृक्षारोपण नदीकाठी आणि जवळपासच्या मोकळ्या जागांवर विकसित केले जाईल.

5. हरित पट्टा विकास योजना

हरित पट्ट्याचे स्थान	लीज हद्दीच्या दोन्ही बाजूंच्या काठावर आणि नदीपात्राबाहेर हाऊल रोड
लावावयाच्या रोपांची संख्या	500 रोपे प्रति हेक्टर
वनस्पतींमधील अंतर	2 मीटर ग्रिड अंतर
निवडलेल्या प्रजाती	मूळ प्रजाती

वृक्षारोपणासाठी शिफारस केलेल्या झाडांच्या प्रजाती

वनस्पति नाव	स्थानिक नाव	महत्त्व
आझादिरचित इंडिका	नीम	कडुलिंबाचे तेल आणि कडुलिंबाचे पदार्थ
टेक्टोना ग्रॅडिस	टीक	बॅक्टेरियाच्या वाढीस प्रतिबंध करणारा पदार्थ, अँटीफंगल, अँटी अल्सर
फिक्स रिलिजिओसा	पीपल	औषधी उपयोग, फळे आणि अंजीर
बांबुसा वल्गारिस	बांबू	अँथेलमिंटिक दाहक-विरोधी, तुरट गुणधर्म
मधुका लॉगीफोलिया	महुआ	उत्तेजक आणि खोकला आराम म्हणून कार्य करते

6. व्यावसायिक आरोग्य सुरक्षा व्यवस्थापन

- a. खाण चालकांना वैयक्तिक संरक्षणात्मक उपकरणे दिली जातील.
- b. सुरक्षा हेल्मेट आणि पादत्राणे, कान, डोळे आणि हात संरक्षण उपकरणांव्यतिरिक्त. कामगारांसाठी डस्ट मास्क दिले जातील.
- c. खाण कामगारांसाठी पिण्याच्या पाण्याचा निवारा दिला जाईल.
- d. खाणीच्या ठिकाणी प्रथमोपचार पेटी दिली जाईल.

7. निष्कर्ष

महाराष्ट्रातील सातारा जिल्ह्यातील कराड, कोरेगाव, फलटण आणि माण तालुक्यांमध्ये 5 हेक्टरपेक्षा कमी क्षेत्रफळ असलेले 16 रेती घाट स्थळे MoEF आणि CC मार्गदर्शक तत्वांनुसार B2 श्रेणीत येतात.

- a. खाणकामाच्या छोट्या प्रमाणामुळे खाणींचा पर्यावरणावर लक्षणीय परिणाम होण्याची शक्यता नाही आणि ते जवळपासच्या समुदायासाठी फायदेशीर ठरतील.
- b. प्रस्तावित प्रकल्पामुळे स्थानिक रहिवाशांना अप्रत्यक्ष रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.
- c. प्रस्तावित प्रकल्प सामाजिक पायाभूत सुविधा आणि क्षेत्राच्या सर्वांगीण विकासासाठी देखील सकारात्मक योगदान देईल.
- d. हवा, पाणी, ध्वनी, माती, घनकचरा व्यवस्थापन इत्यादी सर्व पर्यावरणीय समस्या MoEF आणि CC मार्गदर्शक तत्वांनुसार हाताळल्या जातील.